

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach
Delegatura w Częstochowie
ul. Mirowska 8, 42-217 Częstochowa
tel./fax (34) 365 16 38
e-mail: delegaturaczwa@wkz.katowice.pl

C.NR.5142.229.2022.DP
za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

Częstochowa, dn. 08.11.2022r.

POZWOLENIE Nr CZ/ 453,- /2022

na prowadzenie badań konserwatorskich i prac konserwatorskich przy zabytku w pisanym do rejestru zabytków

Na podstawie art. 6 ust. 1, pkt 1 lit. c, art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. 2022 poz. 840), §12 ust. 1, ust. 2 pkt 1,3,4,6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 02 sierpnia 2018 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1609 ze zmianami) oraz art. 104 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000)

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach

po rozpatrzeniu wniosku Parafii Katolickiej p.w. św. Mikołaja w Truskolasach, reprezentowanej przez ks. Łukasza Dyktyńskiego, z dnia 03.10.2022 r. (data wpływu: 25.10.2022 r.) w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie badań oraz prac konserwatorskich w obrębie Kaplicy p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej oraz kaplicy p.w. św. Józefa znajdujących się we wnętrzu kościoła p.w. Św. Mikołaja w Truskolasach

p o z w a l a

na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków: kościół p.w. św. Mikołaja w Truskolasach (A/117)

1. polegających na:

-prace odkrywkowo-badawcze:

- a) wykonanie odkrywek miejscowo rozszerzonych w celu ustalenia stanu zachowania warstw oryginalnych;
- b) pobrane niewielkich próbek do badań;
- c) wykonanie badań mikrochemicznych ustalających rodzaj spoiwa i pigmentów;
- d) wykonanie naszlifów i fotografii mikroskopowych ukazujących stratygrafię warstw.

-prace w obrębie ścian i sklepienia kaplic :

- a) prekonsolidacja odsypujących się warstw;
- b) wstępne oczyszczenie z kurzu;
- c) oczyszczenie lica z zabrudzeń metodą mechaniczną oraz chemiczną;
- d) podklejenie łusek i odspojen malatury
- e) usunięcie wzmocnień i przewodów elektrycznych;
- f) dwukrotna impregnacja wzmacniająca oraz usunięcie nadmiaru impregnatu;
- g) konsolidacja warstw;

- h) flekowanie i kitowanie dużych ubytków drewna;
- i) licowanie powierzchni nowych belek przez dodanie desek ;
- j) gruntowania wymienionych belek;
- k) kitowanie ubytków pod malaturę;
- l) rekonstrukcja polichromii na ścianach i sklepieniach w nawiązaniu do zachowanego oryginału;
- m) odtworzenie dekoracji w miejscach ubytków polichromii;
- n) punktowanie małych ubytków;
- o) werniksowanie powierzchni werniksem matowym;

według dokumentacji

„Program na wykonanie badań i prac konserwatorskich kaplicy p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej i kaplicy p.w. Św. Józefa w kościele par. p.w. Św. Mikołaja w Truskolasach” ”

Opracowanego przez:

-mgr Maria Góralczyk- konserwator dzieł sztuki

2. przy spełnieniu następujących warunków i obowiązków:

- a) kierowania pracami albo samodzielnego ich wykonania przez osobę spełniającą wymagania o których mowa odpowiednio w art.37a ust.1 i 2 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
- b) przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby o której mowa w pkt.2a
 - imienia i nazwiska i adresu osoby o której mowa w pkt.2a
 - dokumentów potwierdzających spełnianie przez osobę wymagań, o których mowa odpowiednio w art.37a ust.1 i 2 ustawy
 - oświadczenia osoby o której mowa w pkt.2a , o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo badaniami albo samodzielnego ich wykonywania.

3. oraz spełnieniu warunków dodatkowych:

- a) zawiadomienia o terminie rozpoczęcia i zakończenia prac
- b) niezwłocznego zawiadomienia Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia badań konserwatorskich
- c) podjęcia innych działań, które zapobiegają uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku, tj. zawiadomienie tutejszego urzędu przed przystąpieniem do realizacji prac związanych z malowaniem ścian (po wykonaniu próby spektrum dobranej tonacji kolorystycznej) w celu przeprowadzenia komisji konserwatorskiej
- d) prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac oraz opracowania wyników tych badań , w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków albo ministrowi w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac lub badań
- e) dokonywania odbioru końcowego wykonanych prac konserwatorskich z udziałem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;

4.Pozwolenie jest ważne do dnia 31 grudnia 2027 roku.

UZASADNIENIE

Kościół p.w. św. Mikołaja w Truskolasach jest objęty indywidualną ochroną konserwatorską wraz najbliższym otoczeniem na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach nr KL-III-680/499/69 z dn. 27.12.1969r., aktualny nr rejestru A/66 na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Częstochowie nr KL-5340/1/78/54 z dn. 17.02.1978r. Polichromie znajdujące się na ścianach kaplicy p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej oraz kaplicą p.w. św. Józefa zlokalizowanych w kościele p.w. św. Mikołaja w Truskolasach nie posiadają indywidualnego wpisu do rejestru zabytków ruchomych.

W związku z powyższym zgodnie z obowiązującymi przepisami cytowanej na wstępie ustawy, wszelkie prace przy obiekcie wymagają pozwoleń WKZ (art. 6 ust. 1 Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania : pkt 1 zabytki nieruchome będące w szczególności: lit. c) dziełami architektury i budownictwa; art. 7 Formami ochrony zabytków są: pkt 1 wpis do rejestru zabytków, , art. 36 ust. 1 Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga: pkt 1 prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków; pkt. 3 prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru zabytków). Ponadto prace winny być prowadzone zgodnie z warunkami cytowanego na wstępie Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W dniu 03.10.2022 r. (data wpływu 25.10.2022) Parafia Katolicka p.w. św. Mikołaja w Truskolasach, reprezentowana przez ks. Łukasza Dyktyńskiego, proboszcza parafii, zwróciła się z wnioskiem o pozwolenie na prowadzenie badań oraz prac konserwatorskich w obrębie Kaplicy p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej oraz kaplicy p.w. św. Józefa znajdujących się we wnętrzu kościoła p.w. Św. Mikołaja w Truskolasach. Do wniosku została dołączona pełna, potrzebna do jego rozpatrzenia dokumentacja, w tym „Program na wykonanie badań i prac konserwatorskich kaplicy p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej i kaplicy p.w. Św. Józefa w kościele par. p.w. Św. Mikołaja w Truskolasach”, sporządzony przez mgr Marię Góralczyk.

Kaplica p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej oraz kaplica p.w. św. Józefa są do siebie analogiczne. Obie zdobione są polichromiami zaczerpniętymi z dekoracji malarskich występujących we wnętrzach kościołów murowanych. Wśród motywów dekoracyjnych przeważają formy o stylizacji neobarokowej, tj. wici roślinne (m.in. liście i kwiaty akantu), ornamenty małżowinowo- chrząstkowe, woluty, wstęgi, kotary oraz iluzjonistyczne przedstawienia architektoniczne (obramienia okienne, kolumnady w obrębie ścian). Pojawia się również iluzjonistyczna dekoracja sztukatorska o motywach roślinnych oraz pasy zdobione motywami geometrycznymi podkreślającymi gzymsy pozornego sklepienia kolebkowego. Polichromia zdobiąca obie kaplice powstała w 1909 roku, na co wskazuje zachowany na ścianie południowo-wschodniej (za ołtarzem) w kaplicy p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej napis „Kaplice pomalowane w 1909 roku/ Malaturę projektował i wykonał/ Wacław Skomerski”. Polichromie

malowane były jednak najprawdopodobniej przez kilku twórców, o czym świadczy różnorodność opracowania barwnego w obu kaplicach.

Stan zachowania drewna stanowiącego podłoże warstwy malarskiej oszacowano jako dobry z wyjątkiem partii górnych, które narażone były na długotrwałe zaciekanie na skutek nieszczelności pokrycia dachowego oraz dolnych, które zostały uszkodzone na skutek wilgoci spowodowanej brakiem izolacji. W konsekwencji ww. warunków wilgociowo-temperaturowych, a także ich następstwa w postaci rozwoju organizmów mikrobiologicznych (grzyby) oraz insektów (kołatki), drewno w najbardziej narażonych partiach uległo prawie całkowitej destrukcji. Ponadto w drewnie znajdują się gwoździe, które służyły do przygotowań okazjonalnych dekoracji. Deskowanie na sklepieniach z widocznymi różnej szerokości szczelinami na łączeniach z belkami, przesunięciami poziomów oraz odkształceniami. Uszkodzenia te powstały w wyniku naturalnej pracy drewna (kurczenie i rozprężanie). Pierwotna warstwa malarska (XIXw.) wykonana w kilku odcieniach szarobłękitnych urozmaiconych odcieniami kremowymi. Farba nakładana jedną grubą warstwą na gładko na większości powierzchni oraz w niektórych partiach w formie nakładających się max 2 kolorów. Wykonaną w 1909r. polichromia barwna cechuje się obecnie złą przyczepnością do podłoża drewnianego, w szczególności w miejscach gdzie drewno zostało osłabione lub uszkodzone. Stan ogólny malatury jest zły, najprawdopodobniej z powodu nieumiejętnego przygotowania podłoża tj. uzupełnienia pęknięć i szczelin wykonane za pomocą twardego kitu, który nie został zlicowany z powierzchnią drewnianą po wykonaniu. Ponadto w miejscach większych ubytków naklejone zostało płótno. Uszkodzenia wynikają również ze złej przyczepności polichromii do pierwotnej malatury- nieodpowiednie przygotowanie podłoża skutkujące brakiem przyczepności. W efekcie fragmenty polichromii odpajają się odsypują. W dolnych partiach poza uszkodzeniami biologicznymi i atmosferycznymi widoczne są również uszkodzenia w postaci utrać, zadrapań i przetarć farby. XXw. warstwa malarska nie posiada późniejszych retuszy oraz przemalowań.

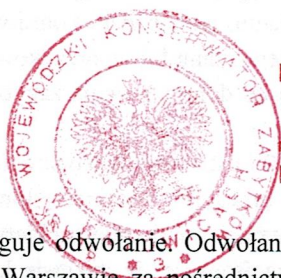
W pierwszym etapie prac przewidziano wykonanie odkrywek oraz przeprowadzenie badań stratygraficznych oraz mikrochemicznych w celu rozpoznania stratygrafii warstw malarskich oraz dokonanie właściwej oceny stanu zachowania warstw malarskich i podłoża. Następnie zostaną wykonane prace konserwatorsko-restauratorskie, które będą polegały m.in. na wzmocnieniu strukturalnym podłoża i polichromii, prawidłowym wykonaniu uzupełnień kitów, impregnacji drewna, rekonstrukcji oraz uzupełnieniach polichromii na ścianach i sklepieniach w nawiązaniu do zachowanego oryginału.

Powyższe prace mają na celu doprowadzenie obiektu do jak najlepszego stanu zachowania, a także wstrzymanie procesów degradacyjnych poprzez usunięcie ich skutków. Ponadto przedstawione w programie konserwatorskim działania przywróć walory ekspozycyjne dekoracji malarskich.

Po przeanalizowaniu przedłożonego „Programu na wykonanie badań i prac konserwatorskich kaplicy p.w. Matki Boskiej Szkaplerznej i kaplicy p.w. Św. Józefa w kościele par. p.w. Św. Mikołaja w Truskolasach”, w ocenie tut. urzędu nie budzi on zastrzeżeń (przy spełnieniu wszystkich koniecznych

warunków przewidzianych przy pracach konserwatorskich obiektów wpisanych do rejestru zabytków), a prowadzenie ujętych w nim prac przez osoby posiadające stosowne doświadczenie i praktykę, przyczyni się do przywrócenia właściwych walorów artystycznych, a także zapobiegawczych przed dalszymi procesami degradacji.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

z up. ŚLĄSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW w Katowicach
mgr inż. arch. Aleksandra Janikowska-Perczak
Kierownik Delegatury w Częstochowie

POUCZENIE:

1. Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie. Odwołanie od decyzji wnosi się do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszej decyzji.
2. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach. Z dniem doręczenia Śląskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w Katowicach oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. Oświadczenie to nie może być cofnięte.
3. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu.
4. Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji, chyba że decyzji został nadany rygor natychmiastowej wykonalności lub podlega ona natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy.
5. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania także gdy jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.
6. Organ odwoławczy może przeprowadzić na żądanie strony lub z urzędu dodatkowe postępowanie w celu uzupełnienia dowodów i materiałów w sprawie albo zlecić przeprowadzenie tego postępowania organowi, który wydał decyzję.
7. Jeżeli decyzja została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie, na zgodny wniosek wszystkich stron zawarty w odwołaniu, organ odwoławczy przeprowadza postępowanie wyjaśniające w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli przyczyni się to do przyspieszenia postępowania, organ odwoławczy może zlecić przeprowadzenie określonych czynności postępowania wyjaśniającego organowi, który wydał decyzję.
8. Organ odwoławczy przeprowadza postępowanie wyjaśniające również wtedy, gdy jedna ze stron zawarła w odwołaniu wniosek o przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy, a pozostałe strony wyraziły na to zgodę w terminie czternastu dni od dnia doręczenia im zawiadomienia o wniesieniu odwołania, zawierającego wniosek o przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy.
9. Organ odwoławczy nie przeprowadza postępowania wyjaśniającego, o którym mowa powyżej, jeżeli przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy byłoby nadmiernie utrudnione.
10. Wojewódzki konserwator zabytków może wznowić postępowanie w sprawie wydania niniejszego pozwolenia, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania badań, prac, robót lub innych działań określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.
11. W razie stwierdzenia, że prace prowadzone są bez pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu, wojewódzki konserwator zabytków wyda decyzję wstrzymującą prace, badania, roboty lub inne działania przy zabytku, a następnie wyda decyzję nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, z określeniem terminu

wykonania tych czynności, albo nakładającą obowiązek uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie wstrzymanych badań, prac, robót lub innych działań przy zabytku, przy czym wniosek o wydanie tego pozwolenia składa się w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia doręczenia decyzji, albo nakładającą obowiązek podjęcia określonych czynności w celu doprowadzenia wykonywanych badań, prac, robót lub innych działań przy zabytku do zgodności z zakresem i warunkami określonymi w pozwoleniu, wskazując termin wykonania tych czynności.

12. W razie stwierdzenia, że prace zostały wykonane bez pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu, wojewódzki konserwator zabytków wyda decyzję nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, określając termin wykonania tych czynności, albo zobowiązującą do doprowadzenia zabytku do jak najlepszego stanu we wskazany sposób i w określonym terminie.

13. Zgodnie z treścią art. 37a ust.1, ust.2 i ust.3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- a) pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki lub konserwacji zabytków oraz która po rozpoczęciu studiów drugiego stopnia lub po zaliczeniu szóstego semestru jednolitych studiów magisterskich przez co najmniej 9 miesięcy brała udział w pracach konserwatorskich przy zabytkach wpisanych do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 14a ust.2
- b) w dziedzinach nieobjętych programem studiów wyższych, o których mowa w ust.1, pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która: posiada świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej oraz tytuł zawodowy albo wykształcenie średnie lub średnie branżowe i dyplom potwierdzający posiadanie kwalifikacji zawodowych w zawodach odpowiadających danej dziedzinie lub dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danej dziedzinie oraz która co najmniej 4 lata brała udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniami konserwatorskich, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru, do inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub innych zabytkach zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art.14a ust.2.
- c) przepisy ust.1 i 2 stosuje się do osób, które samodzielnie wykonują prace konserwatorskie, prace restauratorskie lub badania konserwatorskie, prowadzone przy zabytkach wpisanych do rejestru

14. Zgodnie z treścią art. 37g.1. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich, badaniami konserwatorskich, robotach budowlanych lub badaniami architektonicznych, prowadzonych odpowiednio przy zabytku wpisanym do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanym do jednej z kategorii, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, oraz badaniami archeologicznymi, lub zatrudnienie przy tych pracach lub badaniami w muzeum będącym instytucją kultury, potwierdzają świadectwa, w tym dotyczące odbytych praktyk zawodowych, oraz inne dokumenty zaświadczające udział w tych pracach, badaniami lub robotach lub zatrudnienie przy tych pracach wydane przez kierownika jednostki organizacyjnej, na rzecz której te prace, badania lub roboty były wykonywane, albo przez osobę, pod której nadzorem były wykonywane, w tym zakresy obowiązków na stanowiskach pracy w muzeum będącym instytucją kultury, lub zaświadczenia wydane przez wojewódzkich konserwatorów zabytków

15. Uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie określonych w nim działań nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę lub dokonania zgłoszenia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku – Prawo budowlane oraz innych decyzji, opinii i uzgodnień wymaganych przepisami szczególnymi.

Pobrano opłatę skarbową w wysokości 82 złotych za wydanie pozwolenia zgodnie z częścią III pkt 44 ppkt 2 załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej (tekst jedn. Dz. U. z 2019 roku, poz. 1000).

Otrzymują:

1. Ks. Proboszcz Łukasz Dyktyński, ul. Częstochowska 40, 42-134 Truskolasy
2. a/a x2 (sekretariat)

Do wiadomości:

1. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, ul. Francuska 12, 40-015 Katowice (EZD)

RPW/18899/2022/DP